

Redogörelse för beslut om ändring av stadgarna för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond

Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfonds (RJ) nuvarande stadgar trädde i kraft den 1 januari 1988 (tryckta i RFS 1988:1) och har därefter ändrats vid två tillfällen, den 1 november 1998 (tryckta i RFS 1998:4) och den 30 juni 2006 (beslut meddelat till RJ i riksdagsskrivelse 2005/06:310). I samband med Riksrevisionens granskning av RJ:s årsredovisningar för 2015 och 2016 framfördes synpunkter på tolkningen av stadgarnas regler för frågor om arvoden och ersättningar i 5 §. Stiftelsens styrelse har studerat dessa och andra kommentarer till stadgarna och funnit att det finns anledning att göra en översyn som inte ändrar ändamålsbestämmelserna men som anpassar terminologin och innehållet både till etablerad praxis och stiftelsens framtida verksamhet.

I samband med den omfattande stadgerevisionen 1988 föreslog konstitutionsutskottet, i ett yttrande om de konstitutionella konsekvenserna (KU 1987/88:2y), att stiftelsens stadgar skulle antas av stiftelsen och fastställas av riksdagen. Avsikten var att markera RJ:s självständiga ställning och frigörelse från Riksbanken. I samband med detta föreslogs en tilläggsbestämmelse i riksdagsordningen (då tilläggsbestämmelse 8.15.1, i nu gällande RO [2014:801] 13 kap. 23 §) så att detta kunde möjliggöras, vilket senare också genomfördes (KU 1987/88:20). Finansutskottet delade konstitutionsutskottets bedömning (FiU 1987/88:4) och menade att frigörelsen från Riksbanken skulle göra att fondens ställning som stiftelse blev tydligare: ”För att markera jubileumsfondens ställning som självständigt rättssubjekt bör riksdagen i fortsättningen inte besluta om ändring av stiftelsens stadgar. Riksdagen bör endast fastställa, eller alternativt förkasta, sådana stadgeändringar som fondens styrelse dessförinnan antagit.”

Sammanfattning av de föreslagna stadgeändringarna

Sammanfattningsvis innebär de stadgeändringar som RJ:s styrelse antog den 8 juni 2017 följande:

Moderniseringar och korrigeringar

- ”Skall” ersätts i enlighet med den officiella språkvårdens rekommendationer med ”ska”.
- Ändring av ”fullmäktige för Riksbanken” till ”riksbanksfullmäktige” (3 §).
- Borttagande av felaktigt bindestreck i ordet ”förmögenhetsförvaltning” (3 §).

Förtydligande av ändringsförbehålets formulering

Det så kallade ändringsförbehållet anger hur en stiftelses stadgar får ändras, i RJ:s fall 11 §, som är den sista paragrafen.

Av förarbetena till 1988 års stadgar, då paragrafen fick sin nuvarande lydelse, framgår av finans- och konstitutionsutskottens betänkanden: ”Någon förändring av stiftelsens ändamål är däremot inte aktuell” (FiU 1987/88:4 s. 2). Allt utom ändamålet skulle kunna förändras; ändamålet skulle även fortsättningsvis vara undantaget från styrelsens och riksdagens befogenhet att besluta om. Denna viktiga begränsning i förarbetena kom dock inte med i stadgertexten (12 §), som lydde: ”Dessa stadgar antas av stiftelsen och fastställs av riksdagen” (se förs. 1987/88:6, bet. FiU 1987/88:4 och riksdagsordningen [RO] tillägsbestämmelse 13.23.1). Samma formulering finns i de nuvarande stadgarna (11 §), vilka riksdagen fastställde 2006.

Det är angeläget att riksdagens avsikt i fråga om det så kallade ändringsförbehållet i samband med stadgerevisionen 1988 kommer till uttryck i RJ:s stadgar genom att stadgarnas 11 § omformuleras i enlighet med de avsikter som riksdagen uttalade 1988.

Utseende av styrelseledamöter

Förslagen till ändringar i stadgarnas regler för val av styrelseledamöter och suppleanter syftar till att öka tydligheten och underlätta den praktiska tillämpningen av reglerna i samband med val. Genom förslaget blir det möjligt att ha uppdrag som ledamot och suppleant i sammanlagt högst åtta år.

Arvoden och ersättningar

Genom ett tillägg i 5 § undanröjs den av Riksrevisionen påtalade oklarheten om RJ:s möjligheter att betala ersättning till de styrelseledamöter som tillika

antingen företräder särskild sakkunskap i förmögenhetsförvaltning eller är vetenskapligt sakkunniga i stiftelsens beredningsgrupper och där utför arbete med granskning av ansökningar, uppföljning och utvärdering av beviljade anslag och liknande.

Beslutet

Sammanfattningsvis har styrelsen enhälligt beslutat

att ändra stiftelsens stadgar i enlighet med den lydelse som föreslås i bilaga 2 med ikraftträdande den dag då riksdagen fastställer stadgarna.

Avslutningsvis föreslår styrelsen att riksdagen fastställer den beslutade ändringen.

Beslutet i detta ärende fattades vid styrelsens sammanträde den 8 juni 2017. I beslutet deltog Maarit Jänterä-Jareborg (ordf.), Esabelle Dingizian, Kerstin Hessius, Jan Häggström, Betty Malmberg, Carina Mood, Ingemar Nilsson, Ingela Nylund Watz, Bo Stråth, Jonas Jacobsson Gjörtler, Bo Reimer och Börje Vestlund.

Närvarande var också suppleanterna Göran Djupsund, Shadiye Heydari, Niclas Malmberg, Peter Persson och Hans Rothenberg samt föredraganden, verkställande direktör Göran Blomqvist.

Stockholm den 24 augusti 2017

Maarit Jänterä-Jareborg
Ordförande

Göran Blomqvist
vd

BILAGA 1

Ändring av stiftelsens stadgar

Parallelltext med den tidigare och den nya lydelsen.

Tidigare lydelse	Ny lydelse
<p>1 §</p> <p>Stiftelsens benämning skall vara Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond. Stiftelsen förvaltar de medel som genom riksdagens beslut den 11 april 1962 angående dispositionen av viss del av överskotten från riksbankens rörelse avsatts till stiftelsen, samt de medel som härefter har överlämnats till stiftelsen av överskotten från riksbankens rörelse. Tillskott till stiftelsens medel kan också ske i form av donation från enskild.</p>	<p>1 §</p> <p>Stiftelsens benämning ska vara Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond. Stiftelsen förvaltar de medel som genom riksdagens beslut den 11 april 1962 angående dispositionen av viss del av överskotten från Riksbankens rörelse avsatts till stiftelsen, samt de medel som härefter har överlämnats till stiftelsen av överskotten från Riksbankens rörelse. Tillskott till stiftelsens medel kan också ske i form av donation från enskild.</p>
<p>2 §</p> <p>Stiftelsen har till ändamål att främja och understödja vetenskaplig forskning med anknytning till Sverige. Därvid skall gälla</p> <p><i>att</i> verksamheten skall ges en betydande flexibilitet och att i princip inte något forskningsområde skall vara uteslutet från möjligheten att erhålla bidrag från stiftelsen, men</p> <p><i>att</i> företräde skall ges åt forskningsområden, vilkas medelsbehov inte är så väl tillgodosedda på annat sätt,</p> <p><i>att</i> stiftelsens medel speciellt skall användas för att stödja stora och långsiktiga forskningsprojekt,</p> <p><i>att</i> nya forskningsuppgifter, som kräver snabba och kraftiga insatser, därvid särskilt uppmärksammas,</p> <p><i>att</i> stiftelsen skall verka för att främja kontakter med internationell forskning, samt</p> <p><i>att</i> stiftelsens medel inte skall tas i anspråk för inrättande av permanenta tjänster. Om så befinns lämpligt, skall dock till stiftelsens verksamhet kunna knytas forskare för så lång tid att stödet från stiftelsen får karaktären av livstidsstipendium.</p>	<p>2 §</p> <p>Stiftelsen har till ändamål att främja och understödja vetenskaplig forskning med anknytning till Sverige. Därvid ska gälla</p> <p><i>att</i> verksamheten ska ges en betydande flexibilitet och att i princip inte något forskningsområde ska vara uteslutet från möjligheten att erhålla bidrag från stiftelsen, men</p> <p><i>att</i> företräde ska ges åt forskningsområden, vilkas medelsbehov inte är så väl tillgodosedda på annat sätt,</p> <p><i>att</i> stiftelsens medel speciellt ska användas för att stödja stora och långsiktiga forskningsprojekt,</p> <p><i>att</i> nya forskningsuppgifter, som kräver snabba och kraftiga insatser, därvid särskilt uppmärksammas,</p> <p><i>att</i> stiftelsen ska verka för att främja kontakter med internationell forskning, samt</p> <p><i>att</i> stiftelsens medel inte ska tas i anspråk för inrättande av permanenta tjänster. Om så befinns lämpligt, ska dock till stiftelsens verksamhet kunna knytas forskare för så lång tid att stödet från stiftelsen får karaktären av livstidsstipendium.</p>

<p>3 §</p> <p>Stiftelsens verksamhet handhas av en styrelse, bestående av tolv ledamöter. Ledamöterna väljs av riksdagen, varvid ordföranden i styrelsen skall väljas särskilt. I styrelsen skall ingå sex företrädare för riksdagen, fyra företrädare för olika vetenskapliga discipliner samt två ledamöter med särskild sakkunskap i förmögenhetsförvaltning. Ledamöterna väljs för tiden från valet till dess sådant val hållits under fjärde året därefter. Val sker vartannat år för nästföljande fyraårsperiod räknat från och med den 1 november. Varannan gång avser valet tre företrädare för riksdagen, två företrädare för den vetenskapliga forskningen och en ledamot med särskild sakkunskap i förmögenhetsförvaltning samt varannan gång övriga ledamöter i styrelsen.</p> <p>Förslag på styrelseledamöter med särskild sakkunskap i förmögenhetsförvaltning framläggs av fullmäktige i Riksbanken. Dessa får inte inneha tjänst eller uppdrag hos Riksbanken.</p> <p>Förslag på övriga styrelseledamöter framläggs efter samråd med företrädare för partigrupper, forskningsråd och forskningsberedning.</p> <p>Styrelsen utser inom sig vice ordförande.</p> <p>För var och en av styrelsens ledamöter, utom för dem som väljs på förslag av fullmäktige i Riksbanken, väljs en suppleant. Vad som sägs ovan om val av ledamot skall gälla även vid val av suppleanter.</p> <p>Ledamot eller suppleant kan entledigas av riksdagen före utgången av den tid för vilken han har valts.</p> <p>Entledigas eller avgår ledamot eller suppleant före utgången av den tid för vilken han valts, väljs av riksdagen en efterträdare för återstoden av den entledigade eller avgångnes mandattid.</p> <p>Vid val till styrelsen i annat fall än som avses i föregående stycke får omval inte ske av den som invalts i styrelsen tidigare än under de fyra senaste kalenderåren.</p>	<p>3 §</p> <p>Stiftelsens verksamhet handhas av en styrelse, bestående av tolv ledamöter. Ledamöterna väljs av riksdagen, varvid ordföranden i styrelsen ska väljas särskilt. I styrelsen ska ingå sex företrädare för riksdagen, fyra företrädare för olika vetenskapliga discipliner samt två ledamöter med särskild sakkunskap i förmögenhetsförvaltning.</p> <p>Förslag på styrelseledamöter med särskild sakkunskap i förmögenhetsförvaltning framläggs av riksbanksfullmäktige. Dessa får inte inneha tjänst eller uppdrag hos Riksbanken.</p> <p>Förslag på övriga styrelseledamöter framläggs efter samråd med företrädare för partigrupper, forskningsråd och forskningsberedning.</p> <p>Styrelsen utser inom sig vice ordförande.</p> <p>För var och en av styrelsens ledamöter, utom för dem som väljs på förslag av riksbanksfullmäktige, väljs en suppleant. Vad som sägs nedan om val av ledamot ska gälla även vid val av suppleanter.</p> <p>Ledamöter och suppleanter väljs vartannat år från och med den 1 november för högst fyra år på ett sådant sätt att styrelsens sammansättning kontinuerligt förnyas. Uppdraget som ledamot eller suppleant avbryts automatiskt om uppdraget som riksdagsledamot upphör. Ledamot eller suppleant kan entledigas av riksdagen före utgången av den tid för vilken hon eller han har valts. Efterträdaren föreslås och väljs på samma sätt som den ledamot som ska ersättas. Valet görs för högst fyra år. Tiden för innehav av uppdrag som ledamot och suppleant får sammanlagt uppgå till högst åtta år.</p>
---	--

<p>4 §</p> <p>Styrelsen har sitt säte i Stockholm. Styrelsen sammanträder på kallelse av ordföranden och är beslutförför om minst sex ledamöter är närvarande. Vid lika röstetal är ordförandens röst avgörande. Vid styrelsens sammanträden skall föras protokoll.</p>	<p>4 §</p> <p>Styrelsen har sitt säte i Stockholm. Styrelsen sammanträder på kallelse av ordföranden och är beslutförför om minst sex ledamöter är närvarande. Vid lika röstetal är ordförandens röst avgörande. Vid styrelsens sammanträden ska föras protokoll.</p>
<p>5 §</p> <p>Styrelsen har rätt att anställa erforderlig personal samt bestämma löner och övriga villkor för de anställda. Styrelsen har också rätt att mot ersättning anlita experter och sakkunniga.</p> <p>Arvoden till styrelsens ledamöter och suppleanter skall följa föreskrifter i lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ.</p>	<p>5 §</p> <p>Styrelsen har rätt att anställa erforderlig personal samt bestämma löner och övriga villkor för de anställda. Styrelsen har också rätt att mot ersättning anlita experter och sakkunniga.</p> <p>Arvoden till styrelsens ledamöter och suppleanter ska följa föreskrifter i lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ.</p> <p>Särskild ersättning för deltagande i ärendebereidning kan utöver vad som stadgas i lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ utgå till de av styrelsens ledamöter och suppleanter som är företrädare för vetenskapen eller innehar särskild sakkunskap i förmögenhetsförvaltning.</p>
<p>6 §</p> <p>Stiftelsens medel förvaltas av stiftelsens styrelse i syfte att upprätthålla en långsiktig anslagskapacitet för de forskningsändamål som föreskrivs i 2 §. Styrelsen skall tillse att intresset av god avkastning och riskspridning tillgodoses genom en lämplig sammansättning av stiftelsens tillgångar. Närmare föreskrifter för stiftelsens placeringar preciseras i stiftelsens placeringspolicy som varje år revideras och beslutas av styrelsen.</p>	<p>6 §</p> <p>Stiftelsens medel förvaltas av stiftelsens styrelse i syfte att upprätthålla en långsiktig anslagskapacitet för de forskningsändamål som föreskrivs i 2 §. Styrelsen ska tillse att intresset av god avkastning och riskspridning tillgodoses genom en lämplig sammansättning av stiftelsens tillgångar. Närmare föreskrifter för stiftelsens placeringar preciseras i stiftelsens placeringspolicy som varje år revideras och beslutas av styrelsen.</p>
<p>7 §</p> <p>Stiftelsen får hos kreditinstitut ta upp lån för att tillgodose tillfälliga behov av likviditet. I samband med förvärv eller förvaltning av fast egendom, tomträtt eller bostadsrätt får lån tas upp mot säkerhet av panträtt i egendomen.</p>	<p>7 §</p> <p>Stiftelsen får hos kreditinstitut ta upp lån för att tillgodose tillfälliga behov av likviditet. I samband med förvärv eller förvaltning av fast egendom, tomträtt eller bostadsrätt får lån tas upp mot säkerhet av panträtt i egendomen.</p>

<p>8 §</p> <p>Styrelsen har rätt att handla på stiftelsens vägnar i förhållande till tredje man samt företräda stiftelsen inför domstolar och andra myndigheter. Styrelsen har rätt att förordna en eller flera personer inom eller utom styrelsen att med samma behörighet företräda stiftelsen. Sådant förordnande får när som helst återkallas av styrelsen.</p>	<p>8 §</p> <p>Styrelsen har rätt att handla på stiftelsens vägnar i förhållande till tredje man samt företräda stiftelsen inför domstolar och andra myndigheter. Styrelsen har rätt att förordna en eller flera personer inom eller utom styrelsen att med samma behörighet företräda stiftelsen. Sådant förordnande får när som helst återkallas av styrelsen.</p>
<p>9 §</p> <p>Stiftelsens räkenskapsår skall motsvara kalenderår. Styrelsen fastställer en budget för stiftelsens förvaltningsverksamhet under det följande räkenskapsåret. Styrelsen svarar för att intern revision sker av stiftelsen.</p> <p>Styrelsen skall senast den 1 mars till riksdagen lämna en årsredovisning för det närmast föregående året. Berättelsen skall omfatta resultaträkning, balansräkning, förvaltningsberättelse och redogörelse för anslagsbeviljade projekt.</p>	<p>9 §</p> <p>Stiftelsens räkenskapsår ska motsvara kalenderår. Styrelsen fastställer en budget för stiftelsens förvaltningsverksamhet under det följande räkenskapsåret. Styrelsen svarar för att intern revision sker av stiftelsen.</p> <p>Styrelsen ska senast den 1 mars till riksdagen lämna en årsredovisning för det närmast föregående året. Denna årliga redovisning ska omfatta resultaträkning, balansräkning, förvaltningsberättelse och redogörelse för anslagsbeviljade projekt.</p>
<p>10 §</p> <p>Stiftelsen skall vara undantagen från tillsyn enligt lagen (1929:116) om tillsyn över stiftelser.</p>	<p>10 §</p> <p>Stiftelsen ska vara undantagen från tillsyn enligt lagen (1929:116) om tillsyn över stiftelser.</p>
<p>11 §</p> <p>Dessa stadgar antas av stiftelsen och fastställs av riksdagen.</p>	<p>11 §</p> <p>Ändringar av dessa stadgar, med undantag för ändamålet i 2 §, antas av styrelsen och fastställs av riksdagen.</p>

BILAGA 2

Nya stadgar för Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond

1 §

Stiftelsens benämning ska vara Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfond. Stiftelsen förvaltar de medel som genom riksdagens beslut den 11 april 1962 angående dispositionen av viss del av överskotten från Riksbankens rörelse avsatts till stiftelsen, samt de medel som härefter har överlämnats till stiftelsen av överskotten från Riksbankens rörelse. Tillskott till stiftelsens medel kan också ske i form av donation från enskild.

2 §

Stiftelsen har till ändamål att främja och understödja vetenskaplig forskning med anknytning till Sverige. Därvid ska gälla

att verksamheten ska ges en betydande flexibilitet och att i princip inte något forskningsområde ska vara uteslutet från möjligheten att erhålla bidrag från stiftelsen, men

att företräde ska ges åt forskningsområden, vilkas medelsbehov inte är så väl tillgodosedda på annat sätt,

att stiftelsens medel speciellt ska användas för att stödja stora och långsiktiga forskningsprojekt,

att nya forskningsuppgifter, som kräver snabba och kraftiga insatser, därvid särskilt uppmärksammas,

att stiftelsen ska verka för att främja kontakter med internationell forskning, samt

att stiftelsens medel inte ska tas i anspråk för inrättande av permanenta tjänster. Om så befinns lämpligt, ska dock till stiftelsens verksamhet kunna knytas forskare för så lång tid att stödet från stiftelsen får karaktären av livstidsstipendium.

3 §

Stiftelsens verksamhet handhas av en styrelse, bestående av tolv ledamöter. Ledamöterna väljs av riksdagen, varvid ordföranden i styrelsen ska väljas särskilt. I styrelsen ska ingå sex företrädare för riksdagen, fyra företrädare för olika vetenskapliga discipliner samt två ledamöter med särskild sakkunskap i förmögenhetsförvaltning.

Förslag på styrelseledamöter med särskild sakkunskap i förmögenhetsförvaltning framläggs av riksbanksfullmäktige. Dessa får inte inneha tjänst eller uppdrag hos Riksbanken.

Förslag på övriga styrelseledamöter framläggs efter samråd med företrädare för partigrupper, forskningsråd och forskningsberedning.

Styrelsen utser inom sig vice ordförande.

För var och en av styrelsens ledamöter, utom för dem som väljs på förslag av riksbanksfullmäktige, väljs en suppleant. Vad som sägs nedan om val av ledamot ska gälla även vid val av suppleanter.

Ledamöter och suppleanter väljs vartannat år från och med den 1 november för högst fyra år på ett sådant sätt att styrelsens sammansättning kontinuerligt förnyas. Uppdraget som ledamot eller suppleant avbryts automatiskt om uppdraget som riksdagsledamot upphör. Ledamot eller suppleant kan entledigas av riksdagen före utgången av den tid för vilken hon eller han har valts. Efterträdaren föreslås och väljs på samma sätt som den ledamot som ska ersättas. Valet görs för högst fyra år. Tiden för innehav av uppdrag som ledamot och suppleant får sammanlagt uppgå till högst åtta år.

4 §

Styrelsen har sitt säte i Stockholm. Styrelsen sammanträder på kallelse av ordföranden och är beslutför om minst sex ledamöter är närvarande. Vid lika röstetal är ordförandens röst avgörande. Vid styrelsens sammanträden ska föras protokoll.

5 §

Styrelsen har rätt att anställa erforderlig personal samt bestämma löner och övriga villkor för de anställda. Styrelsen har också rätt att mot ersättning anlita experter och sakkunniga.

Arvoden till styrelsens ledamöter och suppleanter ska följa föreskrifter i lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ.

Särskild ersättning för deltagande i ärendeberedning kan utöver vad som stadgas i lagen (1989:185) om arvoden m.m. för uppdrag inom riksdagen, dess myndigheter och organ utgå till de av styrelsens ledamöter och suppleanter som är företrädare för vetenskapen eller innehar särskild sakkunskap i förmögenhetsförvaltning.

6 §

Stiftelsens medel förvaltas av stiftelsens styrelse i syfte att upprätthålla en långsiktig anslagskapacitet för de forskningsändamål som föreskrivs i 2 §. Styrelsen ska tillse att intresset av god avkastning och riskspridning tillgodoses

genom en lämplig sammansättning av stiftelsens tillgångar. Närmare föreskrifter för stiftelsens placeringar preciseras i stiftelsens placeringspolicy som varje år revideras och beslutas av styrelsen.

7 §

Stiftelsen får hos kreditinstitut ta upp lån för att tillgodose tillfälliga behov av likviditet. I samband med förvärv eller förvaltning av fast egendom, tomträtt eller bostadsrätt får lån tas upp mot säkerhet av panträtt i egendomen.

8 §

Styrelsen har rätt att handla på stiftelsens vägnar i förhållande till tredje man samt företräda stiftelsen inför domstolar och andra myndigheter. Styrelsen har rätt att förordna en eller flera personer inom eller utom styrelsen att med samma behörighet företräda stiftelsen. Sådant förordnande får när som helst återkallas av styrelsen.

9 §

Stiftelsens räkenskapsår ska motsvara kalenderår. Styrelsen fastställer en budget för stiftelsens förvaltningsverksamhet under det följande räkenskapsåret. Styrelsen svarar för att intern revision sker av stiftelsen.

Styrelsen ska senast den 1 mars till riksdagen lämna en årsredovisning för det närmast föregående året. Denna årliga redovisning ska omfatta resultaträkning, balansräkning, förvaltningsberättelse och redogörelse för anslagsbeviljade projekt.

10 §

Stiftelsen ska vara undantagen från tillsyn enligt lagen (1929:116) om tillsyn över stiftelser.

11 §

Ändringar av dessa stadgar, med undantag för ändamålet i 2 §, antas av styrelsen och fastställs av riksdagen.